

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО НЕПОДКУПНОСТИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE

nr. 404/25

mun. Chișinău

23 decembrie 2021

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de Integritate al Autorității Naționale de Integritate, Cristina PRISACARI, examinând materialele controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese inițiat în privința dlui Ion COTOMAN, primar al com. Bălăbănești r-nul Criuleni, cod numeric personal [REDACTED], născut la [REDACTED], domiciliat în [REDACTED], în temeiul art. 19 lit. b), lit. g) și art. 38 din *Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132/2016*,

CONSTATĂ:

La 23.04.2021 în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea nr. Col-438/21, care la data de 12.05.2021 a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor în conformitate cu prevederile art. 30 din *Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*.

Potrivit sesizării dl Ion COTOMAN, primar al com. Bălăbănești, r-nul Criuleni ar fi încălcat regimul juridic al conflictelor de interese prin angajarea la primăria din com. Bălăbănești, r-nul Criuleni a dnei [REDACTED] în funcția de contabil.

Autorul sesizării menționează că dl Ion COTOMAN, primar al com. Bălăbănești, r-nul Criuleni în raport cu dna [REDACTED], contabil la primăria din com. Bălăbănești, r-nul Criuleni deține calitatea de persoană apropiată „soție”.

În aceeași ordine de idei, petiționarul menționează că tractoarele întreprinderii „Antares Agro” SRL ai cărui fondatori sunt feciorii primarului [REDACTED] și [REDACTED], iar administrator este ginerele primarului [REDACTED], lucrează la gospodăria comună din Bălăbănești, r-nul Criuleni. Este de menționat că fondatorul gospodăriei comunale este primăria com. Bălăbănești, r-nul Criuleni.

În urma examinării sesizării, inspectorul de integritate a constatat că aceasta corespunde condițiilor de formă și conținut stabilite de art. 75 alin. (1) din Codul Administrativ al RM.

Inițial, inspectorul de integritate reține faptul că, atât la etapa repartizării sesizării, verificării prealabile cât și în perioada acumulării materialelor probatorii aferent dosarului de control, au fost aplicate prevederile Legii 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate* și Legii 133/2016 *privind declararea averii și intereselor personale* în vigoare până la operarea modificărilor prin *Legea nr. 130 din 07.10.2021 (în vigoare din 29.10.2021) pentru modificarea unor acte normative*. Or, acțiunea în timp a actului normativ este reglementată expres în conținutul art. 73 al Legii nr. 100/2017 *cu privire la actele normative*.

În cadrul procedurii de verificare prealabilă a sesizării, în conformitate cu prevederile art. 31 alin. (1) și art. 37 alin (2) din *Legea nr. 132/2016 (versiune în vigoare până la modificarea Legii 132/2016 prin Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 130 din*

*Atenție! Documentul conține date cu caracter personal, prelucrate în cadrul sistemului de evidență nr. 0000069-003, înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal www.registru.datepersonal.md, a căror divulgare poate atrage răspundere civilă, administrativă sau penală. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de *Legea nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal*.*

17.10.2021 (în vigoare din 29.10.2012)), inspectorul de integritate a întocmit la data de 27.05.2021 Procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 372/25, prin care a dispus inițierea procedurii de control privind eventuala încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese în privința dlui Ion COTOMAN, primar al com. Bălăbănești, r-nul Criuleni.

La data de 04.06.2021, în adresa dlui Ion COTOMAN a fost expediată scrisoarea nr. 04-25/2850 prin care a fost informat despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, precum și despre drepturile de care beneficiază în conformitate cu art. 33 din Legea 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (versiune în vigoare până la modificarea Legii 132/2016 prin Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 130 din 17.10.2021 (în vigoare din 29.10.2012))* în calitate de persoană supusă controlului. Avizul poștal nr. DS8001788313AS din 09.06.2021 a confirmat recepționarea de către dl Ion COTOMAN a informației privind inițierea procedurii de control.

În temeiul prevederilor legale prevăzute la art. 20 alin. (1) lit. a)-d), art. 32 alin. (3) – (5) și art. 37 alin. (2) din Legea nr. 132/2016 *(versiune în vigoare până la modificarea Legii 132/2016 prin Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 130 din 17.10.2021 (în vigoare din 29.10.2012))*, inspectorul de integritate în exercitarea atribuțiilor de control are competențe să investigheze și să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care fac obiectul procedurii fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților. Au fost consultate datele Registrelor informaționale de Stat, precum și solicitate autorităților competente informații și documente necesare desfășurării controlului. Prin urmare, întru documentarea stării de fapt, inspectorul a consultat Sistemul Informațional Automatizat „e-Integritate”, Sistemul Informațional „Registrul de Stat al Populației”, SIA „Cadastru”, sistemul „Acces-Web” precum și „Registrul declarațiilor privind conflictele de interese”, ținut de Autoritatea Națională de Integritate. Totodată, pentru realizarea controlului a fost consultat cadrul legal general și special aplicabil statutului funcției și perioadei supuse controlului.

Potrivit datelor generate de sistemul informațional *e-Integritate*, se confirmă faptul că dl Ion COTOMAN deține calitatea de subiect al declarării averii și a intereselor personale în conformitate cu art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor personale*, ca urmare a deținerii funcției de demnitate publică, primar al com. Bălăbănești, r-nul Criuleni, prevăzute în anexă la Legea 199/2010 *cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică*. La fel, se adevărește faptul că dna [REDACTAT] obține venituri salariale din activitatea desfășurată în cadrul primăriei com. Bălăbănești, r-nul Criuleni.

În urma consultării „Registrului de Stat al Populației” s-a stabilit că dl Ion COTOMAN este soțul dnei [REDACTAT] IDNP [REDACTAT] iar dl [REDACTAT] IDNP [REDACTAT] și dl [REDACTAT] IDNP [REDACTAT], sunt feciorii (copii) dlui Ion COTOMAN, astfel confirmându-se relațiile de persoane apropiate.

Întru stabilirea relației de rudenie dintre dl Ion COTOMAN și [REDACTAT] au fost solicitate informații de la Agenția Servicii Publice, respectiv, potrivit conținutului actelor de stare civilă dl [REDACTAT] în raport cu dl Ion COTOMAN deține calitatea de persoană înrudită prin afinitate cu subiectul declarării de „ginere”.

Subsecvent, luând act de aspectele semnalate de petent, de calitatea de subiect al declarării și de obligația dlui Ion COTOMAN de a respecta regimul juridic al conflictelor de interese inspectorul a stabilit existența bănuielii rezonabile privind încălcarea regimului

juridic al conflictelor de interese în cazul luării deciziilor și semnării actelor administrative și juridice în privința persoanelor apropiate a „soției”, „copiilor” și eventual „ginere”.

Deci, în procesul îndeplinirii atribuțiilor de serviciu, în exercitarea mandatului de primar al com. Bălăbănești, r-nul Criuleni, dl Ion COTOMAN a avut obligația să respecte principiile generale de evitare a conflictelor de interese prevăzute de art. 11 din Legea nr. 133/2016 prin servirea interesului public cu imparțialitate și obiectivitate, asigurarea transparenței și controlului public al activității, precum și responsabilitatea individuală și exemplul personal.

Astfel, sub aspect procedural pentru realizarea atribuțiilor de control și în vederea acumulării materialului relevant, au fost solicitate informații și documente de la entități publice și private înregistrate pe teritoriul RM. Totodată, pentru realizarea controlului a fost consultat cadrul legal general și special aplicabil statutului funcției și perioadei supuse controlului.

Urmare analizei informațiilor acumulate și documentelor recepționate rezultă că:

Materialele Comisiei Electorale Centrale denotă că dl Ion COTOMAN deține în prezent mandatul de primar al com. Bălăbănești, r-nul Criuleni, fiind ales în cadrul alegerilor generale din 20 octombrie 2019, mandatul fiindu-i validat prin hotărârile Judecătoriei Criuleni din 08 noiembrie 2019.

Prin urmare, dl Ion COTOMAN deține în continuare calitatea de subiect al declarării conform art. 3, alin. (1) lit. a) din Legea 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor personale*, fiind persoană cu funcție de demnitate publică căreia i se aplică prevederile Legii 199/2010 *cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică*, ale Legii 436/2006 *privind administrația publică locală* și ale Legii 768/2006 *privind statutul alesului local*.

Potrivit informațiilor prezentate de primăria com. Bălăbănești, în baza Contractului individual de muncă nr. 1 din 13.01.2015 și a Dispoziției nr. 3/a din 13.01.2015, dna [REDACTED] a fost angajată pe perioadă determinată (*din 13.01.2015 – 30.07.2017 pe perioada aflării dnei [REDACTED] în concediu pentru îngrijirea copilului a dnei [REDACTED]*) în calitate de contabil la primăria din com. Bălăbănești, r-nul Criuleni. Conform Acordului adițional la Contractul individual de muncă nr. 1 din 13.01.2015 dnei [REDACTED] i-a fost stabilit salariu de funcție în mărime de 3371,20 lei.

Subsecvent, urmare a examinării Cererii dnei [REDACTED], la data de 31.07.2020, a fost încheiat un alt Acord adițional la Contractul individual de muncă nr. 1 din 13.01.2015 prin care a fost prelungit Contractul individual de muncă pe o perioadă nedeterminată, de această dată fiind încheiat, semnat între primăria com. Bălăbănești, în persoana primarului, dlui Ion COTOMAN și dna [REDACTED], contabil la primăria com. Bălăbănești, r-nul Criuleni. Conform Acordului adițional din 31.07.2020 dnei [REDACTED] i-a fost stabilit quantumul salariului de bază în mărime de 5100 lei.

În baza Dispoziției primarului nr. 89 din 02.11.2020 angajaților primăriei com. Bălăbănești le-au fost acordate premii unice pentru anul 2020 cu prilejul sărbătorii hramului com. Bălăbănești în mărime de 80% din quantumul salariului de bază, dnei [REDACTED] i-a fost calculat și achitat suma de 4080 lei.

La data de 16.12.2020, conform Dispoziției primarului nr. 104 *cu privire la acordarea premiului anual* angajații primăriei com. Bălăbănești pentru rezultatele activității pentru anul 2019 au beneficiat de premiu în mărime de 50%, din care dnei [REDACTED] i-au revenit 2206 lei.

Prin Dispoziția primarului nr. 5 din 05.02.2021 cu privire la acordarea premiului unic, angajații primăriei com. Bălăbănești cu prilejul sărbătorii profesionale „ziua autonomiei locale și a lucrătorului din administrația publică locală” au beneficiat de premiu unic în mărime de 100%, dnei [REDACTAT] i-a revenit suma de 5890 lei.

Respectiv, reieșind din materialele acumulate în cadrul controlului s-a stabilit că dl Ion COTOMAN în procesul îndeplinirii atribuțiilor de serviciu în calitate de primar al com. Bălăbănești, r-nul Criuleni în perioada supusă controlului 2019 – 27.05.2021 (data inițierii controlului) a examinat cereri, a fost chemat să ia decizii și să semneze/încheie în situație de conflict de interese, mai multe acte administrative și juridice relevante controlului care vizează persoana apropiată „soția”, dna [REDACTAT], după cum urmează:

- Examinarea și semnarea Cererii cu privire la prelungirea Contractului individual de muncă din 31.07.2020;
- Acordul adițional din 31.07.2020 la contractul individual de muncă nr. 1 din 13.01.2015;
- Dispoziția nr. 67/p din 03.08.2020 cu privire la modificarea contractului individual de muncă.

Cu referire la „Antares Agro” SRL ai cărui fondatori potrivi sesizării sunt feciorii primarului, dlui Ion COTOMAN, au fost solicitate informații și documente emise/semnate între primăria com. Bălăbănești și SRL „Antares Agro”.

Din informațiile prezentate de Agenția Servicii Publice, conform Registrului de Stat al persoanelor juridice, urmare a modificărilor operate în actele de constituire ale SRL „Antares Agro” din com. Bălăbănești r-nul Criuleni rezultă că administrator al societății din 03.12.2019, data înregistrării modificărilor, este dl [REDACTAT], ginerele dlui Ion COTOMAN. Unul dintre feciorii dlui Ion COTOMAN și anume dl [REDACTAT] în cadrul SRL „Antares Agro” deține calitatea de asociat, cu cota parte de 49 % din 16.12.2014. Principalele genuri de activitate ale SRL „Antares Agro” sunt cultura fructelor, legumelor, semințelor, precum și comerțul cu amănuntul, unde dl Ion COTOMAN deține calitatea de asociat cu cota parte de 1%. La caz se menționează că dl Ion COTOMAN a deținut calitate de administrator pe parcursul perioadei 2014 - 2019

Conform actelor prezentate de primăria com. Bălăbănești rezultă că între primăria Bălăbănești și SRL „Antares Agro” au fost întocmite, semnate Lista cotașilor care au dat în arendă terenul agricol la SRL „Antares Agro” pentru anul 2019 și Extrasul din Registrul arendașilor deținut de primărie, eliberat sub nr. 380 din 12.06.2020, conform Registrului de eliberare a adeverințelor și Certificat de confirmare nr. 247 din 04.12.2020 prin care primăria com. Bălăbănești certifică faptul că SRL „Antares Agro” deține și prelucrează suprafețe de teren.

Prin urmare, au fost solicitate de la Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură informații cu privire la afirmarea/infirmarea obținerii dosarelor de subvenționare depuse de SRL „Antares Agro” în perioada 2019 – prezent examinate și autorizate spre plată.

Analizând documentele recepționate de la Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură cu privire la obținerea subvențiilor de către SRL „Antares Agro” s-a stabilit că ultima a beneficiat de suport financiar oferit de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, urmare a constatării pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale.

Mai întâi de toate, inspectorul de integritate notează că, potrivit Hotărârii de Guvern nr. 455/2017 cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de

Atenție! Documentul conține date cu caracter personal, prelucrate în cadrul sistemului de evidență nr. 0000069-003, înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal www.registru.datepersonal.ro, a căror divulgare poate atrage răspundere civilă, administrativă sau penală. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural, în conformitate cu pct. 7 al Regulamentului privind condițiile, ordinea și procedura de acordare a mijloacelor FNDAMR, stipulează că sunt pasibili de subvenționare producătorii agricoli, grupurile de producători care au efectuat investiția ce corespunde domeniilor de acțiune aferente fiecărei măsuri de sprijin financiar și care:

- 1) au la bază un plan de afaceri care demonstrează eficiența proiectului realizat pentru cererile de obținere a subvențiilor ce depășesc 500 mii lei;
- 2) au procurat bunuri obiect al investiției eligibile de la furnizori și distribuitori;
- 3) nu au restanțe la momentul depunerii cererii de subvenționare la achitarea impozitelor și taxelor față de bugetul public național;
- 4) dispun de apartenență la una dintre asociațiile producătorilor agricoli cu profil general sau ramural;
- 5) dovedesc, prin acte confirmative, realizarea investiției (facturi, ordine de plată, acte de dare în exploatare);
- 6) nu sînt incluși în Lista de interdicție a beneficiarilor de subvenții și nu sînt în proces de insolabilitate sau lichidare;
- 7) sînt deținători legali ai bunurilor imobile în/pe care se efectuează investiția și proprietari ai bunurilor mobile ce constituie obiect al investiției.

Astfel, SRL „Antares Agro” conform Cererii de acordare a sprijinului financiar în anul 2019 depusă la data de 21.05.2019, pentru procurarea tehnicii/utilajului agricol conform fișei de calcul pe măsura de sprijin 1.3 „*Creșterea competitivității sectorului agroalimentar prin restructurare și modernizare*” i-a fost calculat/autorizat suma de **76 750** lei.

Potrivit datelor oficiale ale AIPA și Cererii de acordare a sprijinului financiar în anul 2019 depusă la data de 29.10.2020, i-a fost calculată și confirmată suma de **16 757** lei, pentru măsura de sprijin 1.7 „*Stimularea creditării producătorilor agricoli de către băncile comerciale și instituțiile financiare nebankare*”.

Ulterior, la data de 30.10.2020 SRL „Antares Agro” a mai depus o Cerere de acordare a sprijinului financiar în anul 2020, iar potrivit fișei de calcul pentru măsura de sprijin 1.7 „*Stimularea creditării producătorilor agricoli de către băncile comerciale și instituțiile financiare nebankare*” la data de 08.07.2021 a beneficiat de **58 904** lei.

La fel, SRL „Antares Agro” la data de 30.10.2019 a mai depus o Cerere de solicitare a sprijinului financiar în anul 2019, iar conform fișei de calcul pentru măsura de sprijin 1.6, submăsura 1.6.3 „*Prelucrare, uscare și condiționare a cerealelor, oleaginoaselor, florii-soarelui și soia*” a beneficiat de **9 666** lei.

Conform Cererii de acordare a sprijinului financiar în anul 2020, depusă la data de 12.06.2020, pentru procurarea echipamentului de irigare, potrivit fișei de calcul pentru măsura de sprijin 2.2 „*Stimularea investițiilor pentru procurarea echipamentului de irigare*” SRL „Antares Agro” i-a fost autorizată suma de **544 453** lei.

SRL „Antares Agro” a mai obținut ajutor financiar pentru compensarea parțială a cheltuielilor suportate ca urmare a consecințelor secetei la cultura de porumb pentru recolta anului 2020, pentru suprafața totală de 90 ha, din care afectate 73 ha.

Respectiv, reieșind din materialele acumulate în cadrul controlului s-a stabilit că dl Ion COTOMAN în procesul îndeplinirii atribuțiilor de serviciu în calitate de primar al primar al com. Bălăbănești, r-nul Criuleni în perioada supusă controlului 2019 – 27.05.2021 (data inițierii controlului) a examinat cereri, a fost chemat să ia decizii și să semneze/încheie în

situație de conflict de interese, mai multe acte administrative și juridice relevante controlului care vizează persoana apropiată „**ginerile**”, dl [REDACTAT], după cum urmează:

- Examinarea și semnarea Cererii dlui [REDACTAT] cu privire la calcularea pagubelor din 11.08.2020;
- Certificat de confirmare nr. 247 din 04.12.2020 prin care primăria com. Bălăbănești certifică faptul că SRL „Antares Agro” deține și prelucrează suprafețe de teren înșămânțate cu porumb cu suprafață totală de 90 ha din care 73 ha afectate de secetă;
- Certificat de confirmare nr. 94 din 22.03.2021 prin care primăria com. Bălăbănești certifică faptul că SRL „Antares Agro” deține și prelucrează suprafețe de teren înșămânțate cu culturi de fitotehnie pe o suprafață de 233,6 ha, din care 73 ha sunt afectate de secetă;
- Actul de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale din 21.08.2020;

La caz, se menționează faptul că dl Ion COTOMAN în calitate de primar al com. Bălăbănești, r-nul Criuleni și în calitate de președinte al Comisiei pentru Situații Excepționale, având interes personal ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoanele apropiate a semnat/avizat acte administrative în privința SRL „Antares Agro” care este condusă/administrată de persoana apropiată „ginerile”.

Prin prisma regimului juridic al conflictelor de interese, inspectorul de integritate a stabilit:

În sensul definit de Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor personale*:

conflictul de interese reprezintă situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii;

interes personal este orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale;

persoană apropiată este soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

Conform art. 12 alin. (3) din Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor personale*, conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sunt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

În conformitate cu prevederile art. 12 alin. (4), (5) în cazul apariției unui conflict de interese real, subiectul declarării este obligat:

Atenție! Documentul conține date cu caracter personal, prelucrate în cadrul sistemului de evidență nr. 0000069-003, înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal www.registru-datapersonale.md, a căror divulgare poate atrage răspundere civilă, administrativă sau penală. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

- să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află;

- să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică până la soluționarea conflictului de interese.

Informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face până la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Subsecvent, art. 12 alin. (7) din Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor personale* prevede că primarii și alți conducători ai organizațiilor publice sunt obligați să informeze Autoritatea Națională de Integritate imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre orice situație de conflict de interese real în care se află, în modul stabilit de lege.

În context, dl Ion COTOMAN a avut obligația să informeze Autoritatea Națională de Integritate despre situația de conflicte de interese reale în care sa aflat, imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, precum și obligația să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită acte administrative și să nu încheie acte juridice până la primirea opțiunii de soluționare a conflictului de interese.

Iar, conform art. 12 alin. (10) din Legea supra menționată, *conflictul de interese consumat* reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor de declarare și soluționare.

Din informațiile prezentate de primăria com. Bălăbănești, r-nul Criuleni, conform extrasului din Registrul declarațiilor cu privire la conflictele de interese la data de 27.11.2019 în Registrul declarațiilor cu privire la conflictele de interese a fost înregistrată declarația cu privire la declararea conflictului de interese real a dlui Ion COTOMAN în exercitarea mandatului de primar al com. Bălăbănești, r-nul Criuleni. Din materialele anexate, nu a fost prezentat modul de soluționare a conflictului de interese real declarat la data de 27.11.2019 de către subiectul declarării, dl Ion COTOMAN.

În același context, potrivit Registrului declarațiilor cu privire la conflictele de interese, ținut de Autoritatea Națională de Integritate, pe parcursul exercitării mandatelor de primar al com. Bălăbănești, r-nul Criuleni (în perioada 08.11.2019 (data validării mandatului de primar) – 27.05.2021 data inițierii controlului), nu au fost înregistrate Declarații cu privire la conflictele de interese reale declarate de către subiectul declarării, dl Ion COTOMAN. În consecință, lipsa în Registrului declarațiilor cu privire la conflictele de interese a informației (declarației scrise) despre declararea de către subiectul controlului a conflictelor de interese constituie o consecință a nedeclarării acestor situații de conflict de interese în condițiile legii.

Din aceste considerente, inspectorul remarcă că dl Ion COTOMAN în exercitarea mandatului de primar al com. Bălăbănești, r-nul Criuleni a încălcat prevederile art. 12 alin. (4)-(7) din Legea 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor personale*.

Atenție! Documentul conține date cu caracter personal, prelucrate în cadrul sistemului de evidență nr. 0000069-003, înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal www.registru.datepersonale.md, a căror divulgare poate atrage răspundere civilă, administrativă sau penală. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

Conform art. 14 alin. (2)-(4) din Legea nr. 133/2016, până la primirea opțiunii de soluționare a conflictului de interese dl Ion COTOMAN a avut interdicția întreprinderii oricărei acțiuni pe cauza dată și obligăția de a soluționa conflictele de interese prin abținere de la luarea deciziei și semnarea, încheierea actelor administrative și juridice în privința persoanelor apropiate vizate.

Astfel, inspectorul notează că, conform materialelor controlului, dl Ion COTOMAN nu s-a conformat rigorilor legii, nu s-a abținut de la luarea deciziilor și de la semnarea, încheierea actelor administrative și juridice în privința „soției” a dnei [REDACTED] și în privința „ginerelui” a dlui [REDACTED], prin ce a admis consumarea conflictelor de interese în sensul art. 12 alin. (10) din Legea 133/2016.

Din aceste considerente, se constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către dl Ion COTOMAN, primar al com. Bălăbănești, r-nul Criuleni prin nedeclarare și nesoluționare conformă a conflictelor de interese reale apărute în perioada respectivă.

Punctul de vedere al persoanei supuse controlului

În conformitate cu alin. (3), art. 37 al Legii nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (versiune în vigoare până la modificarea Legii 132/2016 prin Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 130 din 17.10.2021 (în vigoare din 29.10.2021))*, la 23.09.2021 prin scrisoarea nr. 04-25/5461, dlui Ion COTOMAN i-a fost solicitat prezentarea punctului de vedere, iar la 25.11.2021 aceasta a prezentat poziția sa înregistrată cu nr. 11426. În punctul de vedere se menționează:

„Ca răspuns la solicitarea punctului de vedere, vă aduc la cunoștință că la data de 08.11.2019, prin Hotărâre de judecată, am fost investit în postură de primar al com. Bălăbănești.

La momentul investirii, soția mea [REDACTED], lucra în cadrul primăriei în funcția de contabil, fără drept de iscălitură a documentelor, fiind în subordinea contabilului șef.

Toate actele prelucrate de dânsa sunt supuse instantaneu verificării și confirmate d contabilul șef.

La data de 27.11.2019, după consultarea cu juristul, am depus o declarație, unde am expus apariția și solicitarea soluționării conflictului de interese, în vederea semnării tabelului de pontaj. Declarația a fost transmisă la adresa info@ani.md.

La data de 01.01.2020, prin poșta electronică, am primit o ajustare la declarația privind conflictul de interese real. În această ajustare au fost stipulate careva aliniate din Legea 133/2016, fără a mi se specifica, accentua o acțiune concretă la declarația mea.

Reieșind din nivelul meu de studii juridice, am concis că aceste acțiuni la moment sunt de ajuns, neavând altă informație sau prescripții din alte părți”.

Aprecierea inspectorului de integritate:

Analizând explicațiile dlui Ion COTOMAN prin prisma cadrului legal și materialul probatoriu disponibil, inspectorul de integritate reține că necunoașterea unor exigențe nu prezintă o scuză plauzibilă întru justificarea eliberării de răspundere generată de încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese stabilit în prezentul control, în contextul în care dl Ion COTOMAN avea obligația să se conformeze prevederilor art. 12 alin. (4), (5) și (7) din Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor personale*.

Totodată, inspectorul a luat act de mențiunea expusă în punctul de vedere, în care subiectul controlului a declarat către Autoritatea Națională de Integritate conflictul de interese real la data de 27.11.2019, atunci când a apărut necesitatea avizării, semnării

tabelului de pontaj în care se regăsea și persoana apropiată „soția”, însă acest argument urmează a fi contrazis din considerentul că dl Ion COTOMAN până la primirea opțiunii de soluționare a conflictului de interese real, subiectului declarării îi este interzisă întreprinderea oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii. Or, implicarea în procesul de luare a deciziilor, de emitere și semnare a actelor administrative și juridice enunțate în speță, atrag după sine consumarea conflictului de interese.

Au fost verificate informațiile cu privire la declarația conflictului de interese către Autoritatea Națională de Integritate de către subiectul controlului, unde, în sistemul e-Management s-a identificat la data de 27.11.2019, ora 20:35 prin intermediul adresei electronice instituționale a Autorității declarația cu privire la declararea conflictului de interese real, însă aceasta nu corespundea cu cerințele stabilite pentru un document electronic. În consecință, dlui Ion COTOMAN la data de 29.11.2019, ora 11.43 i-a fost solicitat conformarea și înlăturarea neajunsurilor, inclusiv perfectarea și remiterea declarației privind conflictul de interese real, prin semnarea olografă, or cu semnătura electronică calificată avansată. Dl Ion COTOMAN, primar al com. Bălăbănești, r-nul Criuleni nu s-a conformat rigorilor legale, nu a remis declarația semnată conform Codului Administrativ, spre examinarea situației de conflict de interese și determinarea opțiunii pentru soluționarea conflictului de interese real.

Mai mult decât atât, inspectorul se expune pentru concretizare că, reglementările cu privire la conflictele de interese impune o obligație de a declara în termen și de a soluționa corespunzător conflictul de interese în care se află subiectul declarării, obligație care, nu are drept scop îngrădirea, interzicerea sau limitarea dreptului persoanei (în speță „soția” și „ginerile”) la o remunerare/ premiere/ stimulare bănească garantat prin lege pentru munca sa, însă acțiunile întreprinse de către subiectul declarării nu trebuie să contravină prevederilor legale stabilite expres de legiuitor.

În rezultatul controlului respectării regimului juridic al conflictelor de interese, urmare a examinării în ansamblu a tuturor circumstanțelor de fapt constatate în baza materialelor acumulate, având în vedere cadrul legal pertinent ce guvernează speța, inspectorul de integritate a identificat elemente constitutive ale încălcării regimului juridic al conflictelor de interese, în sensul definit de *Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale*, de către dl Ion COTOMAN, în perioada exercitării mandatului de primar al com. Bălăbănești, r-nul Criuleni, prin:

nedeclararea în modul stabilit de art. 12 alin. (3)-(4) din *Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale* a conflictelor de interese în care s-a aflat în perioada 2019 – 2021 în care deținând calitatea de subiect al declarării, în perioada exercitării mandatului de primar al s com. Bălăbănești, r-nul Criuleni și având interes personal rezultat din relația cu persoanele apropiate „gineri” dl [REDACTAT] și „soție” dna [REDACTAT], a fost chemat să examineze cereri, să ia decizii și să semneze/încheie în privința acestora mai multe acte administrative și juridice (menționate supra).

nesoluționarea în modul stabilit de art. 14 alin. (3) din *Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale* a conflictelor de interese în care sa aflat în perioada 2019 – 2021 în care deținând calitatea de subiect al declarării, în perioada exercitării mandatului de primar al com. Bălăbănești, r-nul Criuleni și având interes personal rezultat din relația cu persoanele apropiate „gineri” dl [REDACTAT] și „soție” dna [REDACTAT], a fost chemat să examineze cereri, să ia decizii și să semneze/încheie în privința

acestora mai multe acte administrative și juridice, prin ce a influențat exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor de serviciu.

admiterea conflictelor de interese consumate în situația în care, având calitatea de subiect al declarării, în perioada exercitării mandatului de primar al com. Bălăbănești, r-nul Criuleni și având interes personal rezultat din relația cu persoanele apropiate „ginere” dl [REDACTED] și „soție” dna [REDACTED], a examinat cereri, a luat decizii și a semnat/încheiat acte administrative și juridice în privința acestora, cu încălcarea dispozițiilor legale de declarare și soluționare conformă a conflictelor de interese reale.

Din aceste considerente, inspectorul reține că, în acțiunile/inacțiunile dlui Ion COTOMAN sunt prezente elementele faptice ale încălcării regimului juridic al conflictelor de interese, prin nedeclarare și nesoluționare în termenele și modul stabilit de lege.

Potrivit art. 23 alin. (1) al Legii nr. 133/2016, încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspundere disciplinară, contravențională, civilă sau penală, după caz.

Se atrage atenția supra faptului că la data de 29.10.2021 au fost operate și publicate în Monitorul Oficial nr. 264-265 modificări în Legea 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate* și Legea 133/2016 *privind declararea averii și intereselor personale*, însă în partea ce ține de procedurile aflate pe rol, acestea urmează a fi definitive prin prisma procedurilor existente la momentul inițierii acestora, cu considerarea prevederilor noii legi în partea ce ține de sancțiunile aplicate.

Prin prisma **art. 38 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate**, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.

Potrivit **art. 23 alin. (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale**, fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, a încheiat direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese, constituie temei pentru răspunderea contravențională sau penală și pentru revocarea, destituirea sau, după caz, încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză.

Sub aspect procedural, în conformitate cu prevederile **art. 39 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132/2016 în cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese** ori încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională.

Generalizând rezultatele controlului respectării regimului juridic al conflictelor de interese prin prisma cadrului legal pertinent, conducându-mă de principiile concludenței, utilității și veridicității în examinarea sub toate aspectele și în mod obiectiv materialul probatoriu administrat în raport cu presupusele încălcări invocate la etapa inițierii controlului, inspectorul de integritate conchide încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către Ion COTOMAN, primar al com. Bălăbănești, r-nul Criuleni manifestat prin:

✓ nedecларarea în termenul prevăzut de legislație, a conflictelor de interese reale în conformitate art. 12 alin. (5) și (7) din Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor personale*;

✓ nesoluționarea conflictelor de interese în termen prevăzut de legislație, în conformitate cu art. 14 alin. (2) –(4) din Legea nr. 133/2016;

✓ încheierea directă a actelor administrative, juridice cu persoana apropiată „ginere” și „soție”, fapt prin care a admis consumarea conflictelor de interese, în conformitate cu art. 12 alin. (10) din Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor personale*.

În baza celor expuse, exercitând dreptul discreționar în conformitate cu prevederile art. 19, art. 35 și art. 36-39 din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, art. 12, 14, 15 și 23 din Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor personale*, inspectorul de integritate,

DECIDE:

1. Se constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către dl Ion COTOMAN primar al com. Bălăbănești, r-nul Criuleni, manifestat prin nedecларarea și nesoluționarea conflictelor de interese reale și admiterea conflictelor de interese consumate în cazul luării deciziilor și semnării/încheierii actelor administrative și juridice în privința persoanelor apropiate „ginere” și „soție” în exercitarea mandatului de primar, în circumstanțele descrise în prezentul Act.

2. Se aduce la cunoștința dlui Ion COTOMAN Actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta în termen de 30 zile de la emitere, nemijlocit la Curtea de Apel Chișinău, situată în mun. Chișinău, str. Teilor nr. 4

Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate

Cristina PRISACARI